πόλη... Πῆρε δρόμο. Κατέβηκε μόνη της στὴν προκυμαία—μι ἀ μέρα ποὺ ὁ Γκάμπαρης ἔλειπε στὸ κυνῆγι—μπῆκε στὸ μεγάλο καφφενεῖο καὶ διάταξε καφφὲ καὶ ναργιλέ! Αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ σκάνταλο περνοῦσε τὰ ὅρια. Ἀκούστηκαν μουρμοῦρες σὲ βάρος τοῦ ξαναμωραμένου ποὺ ἔσπαζε κάθε δεσμὸ μὲ τὴν ἠθικὴ τοῦ τόπου... Μὰ ὥς τόσο ἡ Κιβούτσα, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὶς ματιὲς ποὺ τὴν ἐσαΐτευαν, ἤπιε μὲ ἀργὲς ρουφηξιὲς τὸ καφφεδάκι της, γουργούρισε τὸ ναργιλὲ της, καὶ ὕστερα, σὰ φρεγάδα σημαιοστόλιστη, μὲ τὸν πέπλο της ἀνεμιζόμενο, σηκώθηκε καὶ πῆγε σπίτι.

Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ὁ Γκάμπαρης ἔμαθε τὸ κάμωμά της, ἄνοιξε μαζί της καυγᾶ. Τὸ γεροντοπαλλήκαρο θύμωσε στὰ σωστὰ καὶ θέλησε νὰ σηκώσῃ χέρι ἀπάνω της· μὰ ἡ Ρουμάνα ἤτανε πιὸ χεροδύναμη, καὶ ἀκούστηκαν κάτι σκαμπίλια ποὺ ἔκαναν τὸν Πανανὸ νὰ τρυπώσῃ στὸ κελλάρι φοβισμένος. Ἤταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ὁ Γκάμπαρης ἔτρωγε ξύλο ἀπὸ γυναίκα, καὶ μὲ τρόμο του κατάλαβε ὅτι αὐτὴ τὴ φορὰ βρῆκε τὸ μάστορή του. Νὰ πάρ' ἡ ὀργή! Νάσου τώρα κι' ἐρωτεμένος!

Ἡ Κιβούτσα, ποὺ τοὔχε πειὰ βρεῖ τὸ σφυγμό, τὸν ἔσουρνε ἀπὸ τὴ μύτη. Κάθε μέρα εἴχανε καυγάδες... Ὕστερ' ἄρχισε νὰ τοῦ κάνῃ καὶ ἀπιστίες. Κατέβαινε μέρα-μεσημέρι στὴν πόλη καὶ συναντοῦσε κάποιον ἀξιωματικὸ τοῦ Πυροβολικοῦ, ἕναν ἄντρακλα ἴσαμε κεῖ πάνω, ποὺ ὅταν συναπαντιότανε μὲ τὸ Γκάμπαρη ἔστριβε τὸ μουστάκι του καὶ χτυποῦσε προκλητικὰ τὸ μαστίγιο στὴ μπότα. Στὸ τέλος ὁ Γκάμπαρης κατάλαβε πὼς εἶχε πειὰ γίνει ρεζίλης στὸν τόπο.

— Φτάνει, Κιβούτσα, τῆς εἶπε ἕνα βράδυ, αὔριο φεύγουμε γιὰ τὴν Ἀθήνα, κι' ἀπὸ κεῖ γιὰ ἔξω.

— Ἐγὼ θὰ μείνω! Δὲν πάω πουθενά! ἐδήλωσε ἡ Ρουμάνα καὶ ἄρχισε νὰ τόνε βρίζῃ σὲ δυὸ γλῶσσες: Γαλλικὰ καὶ Ρουμάνικα, ἀνακατεύοντας καὶ λίγα ρωμεΐκα. Μὰ ὅταν «αὐτὸ τὸ γκαϊντοῦρι» ὁ Γκάμπαρης τῆς ἐδήλωσε σταθερὰ ὅτι θὰ κλειδώσῃ τὴ βίλλα καὶ θὰ φύγῃ μόνος του, ἡ Κιβούτσα, ποὺ ἤξερε ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς δὲν θὰ τὴν ἐκρατοῦσε, ἀναγκάστηκε ν' ἀκολουθήσῃ τὸ γεροντοπαλλήκαρο.

Φύγανε τὴν ἄλλη μέρα μὲ τὸ πρῶτο τραῖνο. Ἤτανε ἄνοιξη, Μάρτης. Ὁ Πανανός, ποὺ εἶχε κουβαλήσει τὶς βαλίτσες τους στὸ σταθμό, κ' ἤτανε λυπημένος γιατὶ ἔχανε τὸ καθημερινὸ γλέντι τῶν καυγάδων, χάζευε μονάχος τώρα βλέποντας τὸ τραῖνο νὰ χάνεται στὸ στρήψιμο τῆς δενδροστοιχίας, μὲ τὸν καπνὸ ποὺ ἀνεμιζότανε σὰ μαῦρο λοφίο...

***

Ὁ Γκάμπαρης δὲν ξαναῆρθε πειὰ στὸν τόπο. Τὸν ἴδιο κεῖνο χρόνο βρῆκε τὸ θάνατο καὶ μάλιστα δραματικό, στὴν ξενιτειά. Ἀπὸ πηγὴ σίγουρη μαθεύτηκαν τὰ περιστατικά:

Ἡ Ρουμάνα τόνε παράτησε ἀμέσως μόλις πάτησε τὸ πόδι της στὴ Μασσαλία. Καὶ κεῖνος, ταξειδεύοντας ἐδῶ καὶ κεῖ, προσπαθῶντας νὰ τήνε ξεχάσῃ, δὲν εὕρισκε πουθενὰ ἡσυχία.

Μιὰ νύχτα ποὺ ταξείδευε μὲ τὸ ἐξπρὲς ἀπὸ τὴν Ἰταλία στὴν Ἑλβετία κ' ἤταν ὁλομόναχος στὸ βαγκὸν-λί, καθὼς τὸ τραῖνο περνοῦσε τὴ σήραγγα τοῦ Σεμπλόν, ὁ Γκάμπαρης ξύπνησε ἀπότομα ἀπὸ ἕνα κακὸ ὄνειρο, καὶ σαστισμένος, μισοκοιμισμένος ἀκόμα, ἄνοιξε τὸ παράθυρο κ' ἔσκυψε ἔξω. Στὴ στιγμὴ τὸ κεφάλι του χτύπησε μὲ φοβερὴ ὁρμὴ σὲ κάποια σιδερένια κολώνα. Ἡ κολώνα τοῦ τὸ πῆρε, σὰ σπαθί. Τὸ πρωΐ, ὁ ὑπάλληλος τοῦ βαγονιοῦ βρῆκε τὸ κορμί του βουτηγμένο στὸ αἷμα, σχεδὸν ἀκέφαλο. Ὅλο τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ κρανίου εἶχε φύγει...

Ὅταν τὸ τραῖνο σταμάτησε στὴ Μπρύγκ—τὴ μικρὴ τελωνειακὴ πόλη τῆς Ἑλβετίας—τὸ ἄθλιο κορμὶ παραδόθηκε ἀπὸ τὸν καποτραῖνο στὶς ἀρχές, ποὺ φρόντισαν νὰ ἐξακριβώσουν τὴν ταὐτότητά του, ἀπὸ τὰ χαρτιὰ ποὺ βρῆκαν ἐπάνω του, καὶ νὰ τόνε θάψουν. Κανένας ὅμως δὲν νοιάστηκε νὰ μαζέψῃ καὶ τὸ κρανίο ποὺ εἶχε πέσει μέσα στὸ σκοτεινὸ τοὔννελ.

***

Πέρσι, ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια, πῆγα στὴν πατρίδα τοῦ Γκάμπαρη. Βρῆκα τὴ βίλλα του ἀγνώριστη. Τὴν ἀγόρασε ἀπὸ καιρὸ κάποιος ἐργοστασιάρχης καὶ τὴν ἔκανε φάμπρικα μὲ διάφορες ἀποθῆκες καὶ παραρτήματα γύρω. Φτειάνει κονσέρβες σὲ κουτιά: Ντομάτες, κολοκυθάκια, μπάμιες... Τὶς δροσερόφυλλες καρυδιὲς τὶς ἔκοψε σύρριζα, καθὼς καὶ τὰ περισσότερ' ἄλλα δέντρα, φύτεψε λαχανικὰ στὰ παρτέρια, τὸν ἔκανε ἀγνώριστο τὸν κῆπο.

Μὰ πίσω ἀπὸ τὸ μαντρότοιχο βογγοῦνε πάντα τὰ κυπαρίσσια τοῦ γειτονικοῦ κοιμητηριοῦ, κι' ὁ παλιὸς εὐκάλυπτος, στὴ γωνιὰ τοῦ περβολιοῦ, ρίχνει τὸ κλωνάρια του μακρόφυλλα κατὰ τὴ γῆς. Ὅμως, κανένα σημάδι δὲ δείχνει πὼς ἐκεῖ κάπου βρίσκεται ὁ τάφος τῆς μικρῆς Γιαπωνέζας, μὲ τὰ λοξά, λυπημένα μάτια.

1928 **Στέφ. Δάφνης**

ΣΚΕΨΕΙΣ

Δὲν ὑπάρχει μεγαλείτερη λύπη παρὰ νὰ θυμᾶται κανεὶς τὸν εὐτυχισμένο του καιρό, ὅταν εἶνε δυστυχισμένος.

Dante

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΣΥΚΑ - ΜΗΛΑ

Τοῦ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου

Μιὰ φορὰ ἔγινα καὶ δάσκαλος, ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο διήρκεσε πέντε λεπτά, ὅσον καὶ τὸ σχολεῖο μου!

Εἰς τὸ χωρίον δηλαδὴ Σπάτα, ποὺ ἔχουν ἰδιοκτησίες μερικοὶ συγγενεῖς τῆς μητρός μου προσεκλήθην ἕνα Σεπτέμβριον νὰ μείνω κοντά τους χάριν ἀναψυχῆς δυὸ-τρεῖς ἡμέρες.

Τὴν πρώτην ἡμέρα εἶδα πῶς τρυγοῦν οἱ χωρικοί, πῶς πατοῦν τὸν εὐώδη οἶνον, πῆγα στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ, τὸ βράδυ εἶδα τὸν γυναικεῖον κόσμο τοῦ χωριοῦ καί... κοιμήθηκα μὲ τὶς κόττες!

Τὴν δεύτερη ἡμέρα, πρωΐ—πρωΐ ἐγύρισα ὅλο τὸ χωριὸ καὶ τὰ πέριξ καὶ «σία καὶ σράξαμε». Ἐκάθησα λοιπὸν στὸ πεζοῦλι τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἐσκεπτόμουν πῶς θὰ περάσῃ ὅλη ἡ ἄλλη μέρα...

Ἔξαφνα βλέπω νὰ περνάῃ, ἕνα μικρὸ κατάχοντρο, κατακόκκινο χωρογιατάκι, μὲ καταγάλανα, ἐκφραστικά, χωρὶς νοημοσύνη, κατσικίσια μάτια.

Κρατοῦσε ἕνα κομμάτι ψωμὶ κι' ἔτρωγε μὲ πολλὴν ὄρεξι.

Νά! ἀσχολία ἐσκέφθηκα.

— Ἔλα δῶ μωρέ, ξέρεις γράμματα; τὸ ρώτησα.

— Ξέρω, μοῦ ἀποκρίθηκε.

— Ποῦ διαβάζεις τώρα;

— Στὸ ἀλφαβητάριο.

— Ἄϊντε φέρ' το γρήγορα νὰ σὲ διαβάσω καὶ θὰ σοῦ δώσω καὶ μιὰ δεκάρα.

Καὶ ἐπειδὴ ἐδίσταζε:

— Νὰ πάρε τὴ μιὰ πεντάρα μπρὸς κι' ὕστερα παίρνεις καὶ τὴν ἄλλη.

Σὲ δυὸ λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπανῆλθε μὲ τὸ ἀλφαβητάριό του στὸ χέρι.

— Ὥς ποῦ ἔχεις φθάσει μωρέ!

— Ὥς ἐδῶ.

— Γιά σου! Πρόσεξε λοιπόν! Σῦ...ῦ; Σῦ! τοῦ ἐσυλλάβισα.

— Σῦ! (ἐπανέλαβε καὶ αὐτό).

— Κά...ά; Κά!

— Κά!

— Πές το τώρα ὅλο μαζύ. Σῦκα.

— Μῆλα! (μοῦ φωνάζει αὐτὸ μ' ἕνα βραχύτατο λάμδα).

— Ὄχι μωρὲ Μῆλα! Σῦ...κα. Σῦ...κα...κα. Σῦ...κα!

— Μῆλα (αὐτὸ πάλιν).

Δὲν ἔχασα ἀκόμα τὴν ὑπομονὴ ἀλλὰ ἄναψα ὅλος.

— Μωρὲ παιδὶ γιὰ πρόσεξε καλά!

Καὶ γίνεται ἡ τρίτη ἀπόπειρα:

— Μῆλα (αὐτὸ καὶ πάλιν).

Τώρα χάνω πειὰ τὴν ὑπομονή μου, τοῦ τρεβῶ ἕνα γιακᾶ καὶ τὸ στέλνω στὸ διάβολο.

Ἔτσι διέλυσα τὸ σχολεῖον μου καὶ δὲν ξανάκαμα πειὰ τὸν δάσκαλο.

Δ. Γρ. Καμπούρογλους

ΠΙΚ - ΝΙΚ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ὁ πρῶτος ἀναρχικὸς

Ὁ πρῶτος, ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας φιλοσόφους, ποὺ ἐδίδαξε συστηματικῶς τὴν κατάργηση τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας, ἦταν ὁ Θεόδωρος, μαθητὴς τοῦ Ἀριστίππου, ὁ ἐπικαλούμενος «*ἀσεβής*».

Ὁ Θεόδωρος ἐδίδασκεν ὅτι Θεοὶ δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' ὅτι ἐπενοήθησαν ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη μωρία! Ὅτι ἡ κοινωνία καὶ ἡ οἰκογένεια κατεσκευάσθησαν ἀπὸ τοὺς πονηροὺς, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶνε δικαιολογημένη ἀδικία, ὅτι ἡ φιλία δὲν χρησιμεύει σὲ τίποτε, γιατὶ μεταξὺ τῶν ἀνοήτων μὲν δὲν ὑπάρχει, οἱ δὲ σοφοὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην φίλων γιατὶ εἶνε αὐτάρκεις, ὅτι ὁ φρόνιμος δὲν πρέπει νὰ διακινδυνεύῃ τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν πατρίδα του, γιατὶ ἄλλη πατρίδα δὲν ἔχουμε παρὰ τὸν κόσμο, καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτα μωρότερον ἀπὸ τὸ νὰ θυσιάζεται κανεὶς γιὰ ἕνα πλῆθος ἀφρόνων! Τέλος ὁ Θεόδωρος ἐδίδασκε ὅτι δὲν ὑπάρχει κακὸν καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐχώρισαν αὐθαιρέτως τὶς πράξεις σὲ κακὲς καὶ σὲ καλές, γιὰ λόγους συμφέροντος!

Τόν Θεὸδωρον, γι' αὐτὰ τὰ ἐπικίνδυνα διδάγματά του, οἱ Κυρηναῖοι τὸν ἐξώρισαν, καὶ τὸν ἐφιλοξένησεν ὁ Πτολεμαῖος ὁ Λάγος στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἕως ὅτου—καθὼς ἀναφέρει ὁ Ἰφικράτης—ὁ πρόδρομος αὐτὸς τῶν ἀναρχικῶν, καταδικασθεὶς σὲ θάνατο, ἔπιε τὸ κώνειο καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα!...

ΑΝΕΜΩΝΕΣ

Ὁ ἔρως δὲν εἶνε παρὰ τύχη!...

Rostand

Ἡ εὐτυχία εἶνε... νὰ μὴν ἔχῃς γεννηθῆ.

Shamespuan